

MOOTTORIKELKKAILUREITTI- SUUNNITELMA

HONKIVAARAN MONIKÄYTTÖREITTI

RANUA

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN LIITTO

MAASTOTIETO

<u>NYKYTILAN JA TARPEEN KUVAUS</u>	<u>3</u>
<u>HONKIVAARAN MOOTTORIKELKKAILUREITTI</u>	<u>5</u>
<u>MONIKÄYTTÖISEN REITIN RISKIEN ARVIOINTI</u>	<u>6</u>
<u>MAASTOLIIKENNELAIN MUKAINEN MOOTTORIKELKKAILUREITTI</u>	<u>7</u>
<u>KAAVOITUS</u>	<u>8</u>
<u>YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET</u>	<u>9</u>
<u>MAANOMISTUS JA OSALLISTAMINEN</u>	<u>12</u>
<u>SUUNNITELMAA KOSKEVAT TYÖKOHTEET</u>	<u>15</u>
<u>KUSTANNUSARVIO</u>	<u>17</u>

NYKYTILAN JA TARPEEN KUVAUS

Ranuan keskustasta lähtevät moottorikelkkareitit johtavat tällä hetkellä Rovaniemelle, Vanttauskoskelle, Posiolle, Syötteelle sekä Iin ja Simon suuntiin. Virallisia moottorikelkkareittejä, joita hoidetaan noin viisi kertaa kelkkakauden aikana, on yhteensä 362 kilometriä. Lisäksi Ranua–Posio-reitiltä erkanee noin 21 kilometrin pituinen moottorikelkkaura Simojärvelle Kultisalmeen, joka kuuluu myös kunnossapidon piiriin.

Traficomin tilastojen mukaan vuonna 2024 reitin vaikutusalueella oli rekisteröity seuraava määrä moottorikelkkoja:

Ranualla: 1 235 kpl

Rovaniemellä: 13 220 kpl

Simo–Kemi–Tornio-alueella: 3 380 kpl

Pohjois-Pohjanmaan alueella (Ranuan eteläpuolella): 29 471 kpl

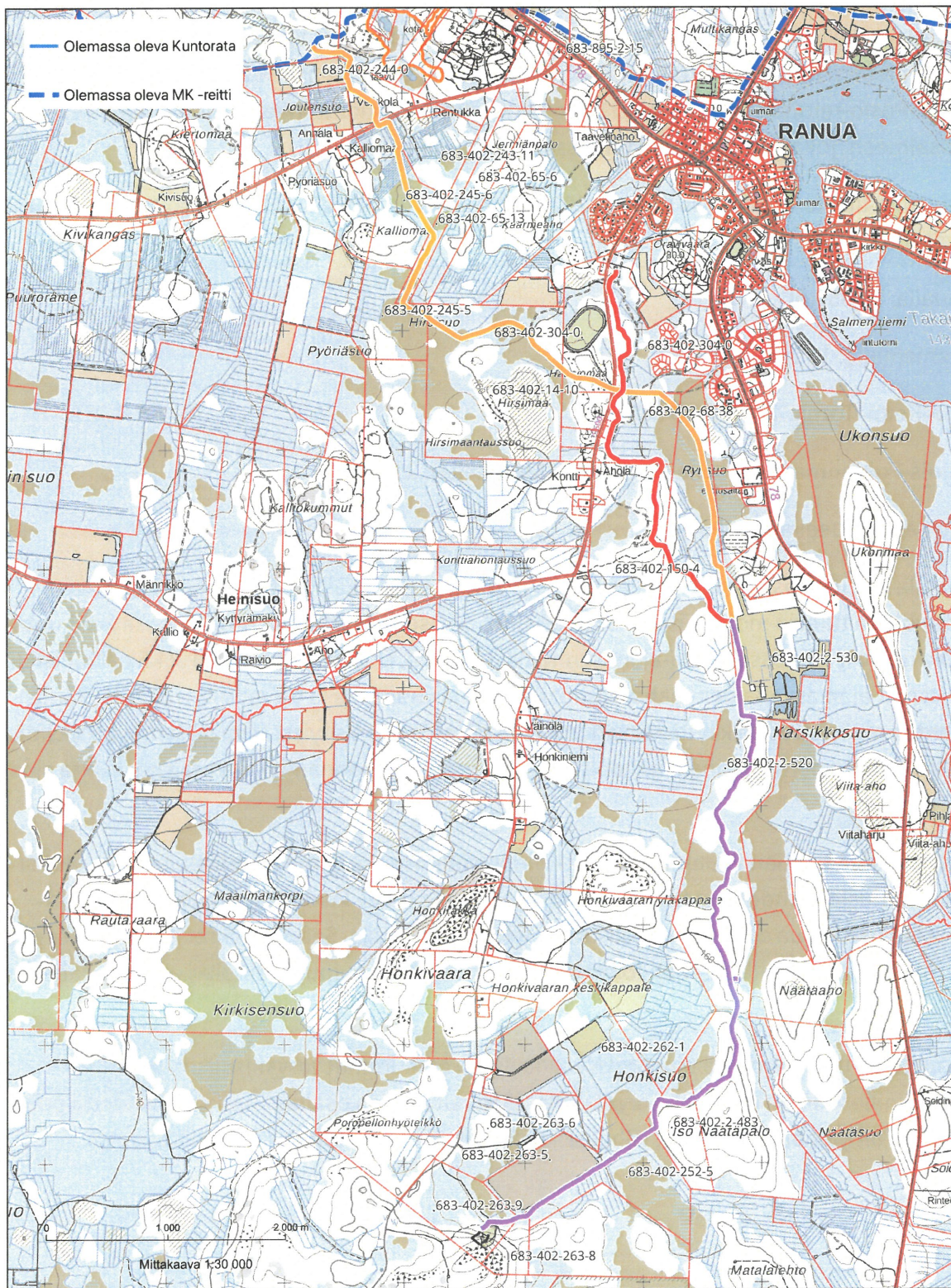
Koko Lapin alueella: 44 969 kpl

Ranualla on runsaasti vapaa-ajan asutusta, ja suuri osa kelkkailijoista on paikkakunnan ulkopuolelta tulevia mökkiläisiä. Moottorikelkat on usein rekisteröity omistajiensa kotikuntaan, vaikka ne ovat käytössä vapaa-ajanasunnoilla Ranualla. Uusi reitti parantaa sekä paikallisten että vapaa-ajan asukkaiden mahdollisuuksia liikkua virallisilla ja turvallisilla reiteillä. Tämä vähentää myös tarvetta käyttää luvattomia maastouria tai yksityisiä teitä siirtymäyhteyksinä. Virallisen reitin perustaminen mahdollistaa paremman valvonnan ja vähentää luvatonta ajoa maastossa.

Reitti yhdistää Ranuan Eläinpuiston matkailupalvelut Honkivaaran ulkoilualueen palveluihin. Tämä luo uusia mahdollisuuksia matkailuyrityksille ja tukee kunnan strategista tavoitetta vahvistaa matkailua sekä monipuolistaa luontoaktiviteetteja. Safariyritykset hyötyvät erityisesti uusista yhteyksistä, sillä ne mahdollistavat pidempien ja monipuolisempien ohjelmapakettien tarjoamisen.

Eläinpuiston läheisyydessä tapahtuva kelkkailu on aiheuttanut turvallisuusriskejä niin matkailijoille kuin ohjelmapalveluyrittäjille. Uusi reitti ohjaa osaltaan kelkkaliikennettä pois Eläinpuiston ydinalueelta, mikä vähentää riskejä ja parantaa toiminnan hallittavuutta.

HONKIVAARAN MONIKÄYTTÖREITTI

Honkivaaran monikäyttöreitti

- Ulkoilureitti: Pyöräily ja kävely ympärivuoden sekä hiihto talvisin
- Ulkoilu- ja moottorikelkkailureitti: Pyöräily ja kävely ympärivuoden sekä hiihto, moottorikelkkailu ja eläinvaljakot talvisin
- Moottorikelkkailu ja eläinvaljakot talvisin

Karta @ Suomen Maastotiето Oy 2025
Reilit @ Suomen Maastotiето Oy 2025
Kartta аineisto @ MML 2025

HONKIVAARAN MOOTTORIKELKKAILUREITTI

Reitti alkaa nykyiseltä Ranua–Simo- ja Ranua–li-moottorikelkkareitiltä (000-2016-K12117) Takkukankaan lounaislaidalta, Kotakorven yksityisen luonnonsuojelualueen (YSA258869) tuntumasta. Reitti suuntaa aluksi itään ja kääntyy kaakkoon ylittäen Heinisuontien. Tien ylityksen jälkeen linjaus kulkee Kalliomaan ja Hyöteikkösaaren välistä Hirsisuon koillislaidalle, josta se jatkuu kaakkoon ja ylittää Heinisuontien uudelleen Haasionmaan kohdalla.

Toisen tien ylityksen jälkeen reitti etenee itään ja kääntyy Rytisuon kohdalla etelään, liittyen Pikku-Karsikkoahon itälaidalla Honkivaaran monikäyttöreittiin, joka perustetaan erillisen ulkoilulain mukaisen reittisuunnitelman perusteella. Linjaus hyödyntää käytöstä poistettua turvetuotantoalueen tietä, jota se seuraa ensin etelään ja sen jälkeen itään. Iso-Karsikkoahon pohjoispuolella reitti erkanee etelään kohti Karsikkoahoa ja liittyy Pikku-Näätäpalossa yksityistiehen, jota pitkin se jatkuu Iso-Näätäpaloon. Tieltä reitti erkanee lounaaseen ja kulkee Honkisuon halki käytöstä poistettua turvetuotantoaluetta seuraten kohti Honkivaaraa.

Suunnitellun reitin kokonaispituus on 14,3 kilometriä, josta 6,9 kilometriä kulkee yhdessä Honkivaaran monikäyttöreitin kanssa. Tällä yhteisösuudella käyttötarkoitus lumipeitteisenä aikana on kaksijakoinen:

- **Maastoliikennelain mukaisessa reittitoimituksessa** sallitaan moottorikelkkailu ja eläinvaljakot.
- **Ulkoilulain mukaisessa reittitoimituksessa** sallitaan hiihto, talvikävely ja talvipyöräily.

Reitin toimitus- ja käyttöleveydeksi on määritelty kuusi (6) metriä. Moottorikelkkojen lisäksi reitillä sallitaan eläinvaljakot. Yhteiskäyttösuudella eri käyttäjäryhmät on eroteltu seuraavasti:

- Reitin toisessa laidassa kulkee perinteisen hiihdon latu.
- Keskiosassa on varattu tila moottorikelkoille, koiravaljakoille ja vapaan hiihdon harrastajille.
- Toisessa laidassa sijaitsee talvipyöräilyyn varattu väylä.

Reitin kunnossapito tapahtuu tampparilla, jolla reitti tasataan keskimäärin viisi kertaa kelkkailukauden aikana. Reitin ylläpidosta vastaa Ranuan kunta.

MONIKÄYTTÖISEN REITIN RISKIEN ARVIOINTI

Talviaikaisessa käytössä yhteiskäyttöosuudella, jossa moottorikelkat, eläinvaljakot, hiihtäjät, talvipyöräilijät ja kävelijät liikkuvat samassa kuusi metriä leveässä urassa, suurimmat riskit syntyvät eri käyttäjäryhmien merkittävistä nopeuseroista. Tämä lisää törmäys- ja läheltä piti -tilanteiden todennäköisyyttä erityisesti kaarteissa, kummuissa ja muissa näkyvyyttä rajoittavissa kohdissa, joissa käyttäjien reagointiaika jää lyhyeksi. Lisäksi uran keskiosalle sijoitetut moottorikelkat ja eläinvaljakot voivat joutua samoille linjoille vapaan hiihdon harrastajien kanssa, joiden luistelutyyliä tekemät sivuttaiset liikkeet kasvattavat yhteentörmäysten riskiä.

Talvikävelijät, perinteisen hiihdon harrastajat ja pyöräilijät ovat nopeuserojen vuoksi erityisen haavoittuvassa asemassa. Jotta heidät havaittaisiin kohtaamistilanteissa riittävän ajoissa, näkyvyyden varmistaminen on ratkaisevan tärkeää. Turvallisuuden parantamiseksi suositellaan heijastinliivien tai -valjaiden käyttöä erityisesti hämärissä ja pimeissä olosuhteissa.

Eläinten käyttäytyminen tuo tilanteeseen oman arvaamattomuutensa. Koirat voivat säikähtää moottorikelkkojen ääniä, valoja tai äkillisiä liikkeitä, jolloin valjakon hallinta voi hetkellisesti pettää ja ajautua muiden käyttäjien kulku-uralle.

Riskien hallintaa voidaan tehostaa sijoittamalla riskikohtiin, kuten kaarteisiin ja kumpuihin, selkeät liikennemerkkit (esimerkiksi mutka- tai kumpumerkki) lisäksi ”rajoitettu näkyvyys”. Näin käyttäjille annetaan yksiselitteinen ennakkovaroitus ja mahdollisuus sopeuttaa vauhtinsa ajoissa. Lisäksi tarvittaessa voidaan ottaa käyttöön alennettu nopeusrajoitus moottorikelkoille, jotta kohtaamistilanteisiin jää enemmän aikaa ja törmäysriski pienenee.

Koska eläinten käyttäytyminen voi olla arvaamatonta ja käyttäjäryhmien tottumustaso vaihtelee, on tärkeää, että kaikki liikkujat saavat selkeät toimintaohjeet. Reitien lähtöpaikoille tulee pystyttää infotauluja ja reittikarttoihin lisätä tietoa monikäytön säännöistä, kohtaamiskäytännöistä ja mahdollisista nopeusrajoituksista.

MAASTOLIIKENNELAIN MUKAINEN MOOTTORIKELKKAILUREITTI

Moottorikelkkailun suosion kasvaessa on syntynyt tarve ohjata kelkkailu virallisille moottorikelkkailureiteille. Trafin ajoneuvokantatilastojen mukaan moottorikelkkojen määrä on kaksinkertaistunut 2000-luvun aikana. Maastoliikennelain tavoitteena on ehkäistä moottorikelkkailusta aiheutuvia haittoja ohjaamalla kelkkailu virallisille reiteille. Virallisten reittien perustaminen mahdollistaa haittavaikutusten rajoittamisen ja tuo kelkkailutoiminnan paremmin virallisen valvonnan piiriin. Reitin turvallisuudesta vastaa sen ylläpitäjä.

Moottorikelkkailureitin reittisuunnitelman laatimisen ja lainvoimaisen vahvistamisen tarkoituksena on maastoliikennelain mukaisen virallisen reitin perustaminen. Tässä suunnitelmassa käsitellään Ranuan kunnan alueelle perustettavaa moottorikelkkailureittiä Pitkäkummun ja Tammikosken välille. Viralliset moottorikelkkailureitit ovat tieliikennelain alaisia teitä, joilla on yleinen oikeus ajaa moottorikelkalla lumipeitteen aikana.

Uuteen 1.6.2020 voimaan tulleeseen tieliikennelakiin tehtiin muutos, joka astui voimaan 11.1.2021. Muutoksen mukaan moottorikelkkailureittiä kuvaava merkki (D8) on voimassa vain lumipeitteen aikana. Muina aikoina noudatetaan normaaleja maastossa ja metsässä liikkumista koskevia säädöksiä. Moottorikelkkailureitti otetaan käyttöön, kun lumipeite on maassa ja reitti on lanattu. Reitin ollessa käytössä eläimen vetämän ajoneuvon tai polkupyörän käyttö on kielletty, ellei reitin ylläpitäjä ole sitä erikseen sallinut. Telamönkijän ja Snowbiken käyttö on sallittua, jos ajoneuvot on rekisteröity moottorikelkoiksi.

Reittisuunnitelmaa varten on tarkasteltu reitin perustamisesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia sekä luontaiselinkeinojen ja virkistyskäytön näkökulmia kuulemalla asianomaisia. Reittisuunnitelman hyväksymisestä päättää Rovaniemen ympäristölautakunta. Kun päätös on saanut lainvoiman, reitin pitäjän on haettava vuoden kuluessa reittitoimitusta Maanmittauslaitokselta. Reittitoimituksessa vahvistetaan käyttöoikeus, määritellään reitin lopullinen sijainti ja päätetään maanomistajille maksettavista korvauksista. Lopulta reitti merkitään kiinteistörekisteriin pysyvänä rasitteena. Reitin ylläpitäjällä on oikeus liikkua reitillä moottoriajoneuvolla myös kesäaikaan, jos reitin kunnossapito sitä vaatii. Reitin rakentaminen voidaan aloittaa vasta kun reittitoimituksessa määrätyt korvaukset maapohjasta, puustosta sekä reitin rakentamisesta maanomistajalle mahdollisesti aiheutuvasta muusta haitasta tai vahingosta on maksettu.

Virallisen moottorikelkkareitin liikenneturvallisuus on oleellisesti parempi verrattuna tilanteeseen, jossa kelkkailu ohjautuisi hallitsemattomasti valvomattomille epävirallisille urille. Reitin virallistaminen antaa viranomaisille mahdollisuudet tehostaa moottorikelkkailun valvontaa. Asiallinen ja riittävä opastus lisää niin reitin käytön turvallisuutta kuin sen arvoa markkinointimielessä.

Reittien mitoituksen lähtökohtana on nopeusrajoitus 60 km/h. Reittien leveyden tulee olla vähintään kuusi metriä kunnossapitokaluston vuoksi ja liikenneturvallisuussyistä. Reitin turvallisuus huomioidaan moottorikelkkareitin suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä seuraavilla toimenpiteillä:

- Reittipohja tasoitetaan koneellisesti siellä missä se on tarpeellista.
- Ensisijaisesti kierretään tai poistetaan vaaralliset esteet, kuten kivet ja kannot reitin leveydeltä.
- Suorien osuukisien jälkeen tulevat mutkat tehdään riittävän loiviksi ja ulkokurvista poistetaan puustoa hieman reittiä leveämmältä alueelta.
- Vaarallisista ongelmapaikoista, kuten mutkista, poroaidoista, joista ja ojista, varoitetaan varoitusmerkeillä.
- Reitin vaaranpaikat nimetään kyltein.
- Pelastuslaitosta varten reitistä laaditaan reittikartta, johon merkataan reittipisteet, joiden kautta päästään suorittamaan pelastustehtävää reitille.

Turvallisuusriskit voivat olla joko reittiin kohdistuvia tai reitistä riippumattomia. Reittiin kohdistuvia turvallisuusriskejä ovat esimerkiksi tien ylitykset, sivukaltevuudet tai kaatunut puu reitillä. Reitistä riippumattomat riskit liittyvät yleisesti moottorikelkkailuun, kuten esimerkiksi kelkan rikkoutumiseen tai liian suureen tilannenopeuteen. Nämä riippumattomat riskit ovat olemassa kaikilla moottorikelkkailureitillä.

KAAVOITUS

Reitin alkuosa sijoittuu Ranuan kirkonkylän osayleiskaava-alueelle sivuten VR-1-alueetta, joka on merkitty retkeily- ja ulkoilualueeksi. Kaavamääräysten mukaan alueella sallitaan sen luonteeseen sopiva, matkailutoimintoja palveleva vähäinen rakentaminen.

VR-1-alueelta reitti siirtyy maa- ja metsätalouskäyttöön varatulle alueelle (M) ja poistuu Heinisuontien ylityksen jälkeen yleiskaava-alueelta. Reitti palaa takaisin yleiskaava-alueelle Hirsian pohjoiskulmassa, jossa se kulkee ensin maa- ja metsätalousalueen kautta ja sivuaa sen jälkeen urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta (VU-1). Tämä alue on osoitettu hevosten pitämistä sekä niihin ja muihin eläimiin liittyvää harjoitus- ja harrastustoimintaa varten, ja alueelle saa rakentaa kyseistä käyttötarkoitusta palvelevia rakennuksia ja rakennelmia.

Heinisuontien toisen ylityksen jälkeen reitti palaa maa- ja metsätalouskäyttöön varatulle alueelle ja poistuu yleiskaava-alueelta Rytisaaren kaakkoislaidalla.

Suunnittelualueella on voimassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, joka on vahvistettu 16.5.2022 maakuntakaavassa. Reitti sijaitsee pääosin maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M 4512), joka on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden käyttöön, mutta jota voidaan käyttää myös muihin tarkoituksiin ilman, että pääkäyttötarkoitus tai alueen luonne merkittävästi muuttuu. Reitti käy lisäksi Karsikkosuon kulmalla maakuntakaavassa merkityllä EOT-alueella (EOT 2675, turpeenottoalue), ennen kuin palaa takaisin maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

YVA-lain tavoitteena on "edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia". Arviointimenettelyä sovelletaan YVA-lain mukaisesti hankkeisiin, joilla saattaa olla merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Moottorikelkkailureitti ei lain mukaan kuulu YVA-menettelyä vaativiin hankkeisiin. YVA-lain mukaisesti hankkeesta vastaavan on oltava kuitenkin riittävästi selvillä myös muun kuin YVA-lain tarkoittaman hankkeen ympäristövaikutuksista. Lain mukaan vaikutuksia tulee selvittää siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että myös YVA-asetuksessa erikseen mainittuja pienemmissä hankkeissa luontovaikutukset on selvitettävä, mutta arviointi voi tällöin olla menettelytavoiltaan kevyempi. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä koskee myös ohjelmien ja suunnitelmien ympäristövaikutusten arviointia.

Reitin liikennemäärän arvioinnissa voidaan hyödyntää Rovaniemellä toteutettuja liikennemäärän laskentoja vuosilta 2018 ja 2022. Näiden laskentojen tuloksen perusteella, voidaan johtaa suuntaa antava arvio suunnitteilla olevan moottorikelkkailureitin liikennemääristä. Laskennat toteutettiin joulukuun ja huhtikuun välillä Eco-Counter-liikennelaskureilla. Vuoden 2018 laskenta toteutettiin Ketavaara–Napapiiri-reitillä ja vuoden 2022 laskennat Rovaniemi–Ranua- ja Rovaniemi–Kemijärvi-reiteillä. Ketavaaran reitti edustaa yhtä Rovaniemen vilkkainta pääreittiä, jonne ohjautuu merkittävä määrä ohjelmapalveluliikennettä ja joka toimii väylänä muulle reitistölle. Kemijärven reittiä voidaan pitää liikennemääriltään keskimääräisenä reittinä siinä missä Ranuan reitti edustaa vähän liikennöityä reittiä.

Vuoden 2018 laskennan mukaan Ketavaaran moottorikelkkailureitin vuotuinen liikennemäärä oli 13 593 moottorikelkkaa, eli keskimäärin 112 moottorikelkkaa vuorokaudessa. Laskennan mukaan vähäisin liikennemäärä vuorokaudessa oli seitsemän kelkkaa ja maksimimäärä 366 kelkkaa. Vuonna 2022 liikennemääriä laskettiin Rovaniemi–Ranua- ja Rovaniemi–Kemijärvi-reiteillä. Vuonna 2022 mitatut reitit ovat Ketavaaran reittiin verrattuna liikennemääriltään selvästi matalampia keskimääräisen liikennemäärän ollessa noin 15–20 moottorikelkkaa vuorokaudessa. Kemijärven reitillä vuotuinen liikennemäärä oli 1 163 moottorikelkkaa ja maksimiliikennemäärä 62 moottorikelkkaa vuorokaudessa. Vastaavat määrät Ranuan reitillä olivat yhteensä 838 moottorikelkkaa ja maksimissaan 39 moottorikelkkaa vuorokaudessa.

Laskuriaineiston perusteella liikennemääriltään vilkkain kelkkailukausi on maaliskuu. Viikon vilkkain vuorokausi puolestaan on lauantai, ja erityisesti klo 11:n ja klo 15:n välinen aika. Aineistosta havaitaan kaikkien viikonpäivien osalta, että ennen klo 9:ää ja klo 18:n jälkeen ei liikennettä käytännössä ole lainkaan.

Esitetyn laskuriaineiston mukaan voidaan olettaa kyseessä olevan liikennemäärän asettuvan keskimäärin noin 10-15 moottorikelkkaan vuorokaudessa. Viikolla liikennemäärien arvioidaan olevan 5-10 moottorikelkkaa ja viikonloppuisin 20—35 moottorikelkkaa vuorokaudessa. Reitille kohdistuvaksi maksimimääräksi arvioidaan yksittäisen viikon loppuna maaliskuussa 50-70 moottorikelkkaa vuorokaudessa. Vuotuiseksi liikennemääräksi arvioidaan noin 450-700 moottorikelkkaa.

Suunnitteilla olevan reitin tarkasteluissa on arvioitu vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen, kuten suojeltuihin lajeihin, luontotyypeihin ja arvokkaisiin elinympäristöihin. Lisäksi on otettu huomioon erilaiset suojelualueet, vesistöjen suojelu sekä kulttuurihistoriallisesti merkittävät ympäristöt. Myös porotalouteen liittyvät vasomis- ja talvilaidunalueet sekä ulkoilu- ja virkistyskäyttöön varatut alueet on huomioitu arvioinnissa.

Reittisuunnitelmasta saatujen viranomaislausuntojen sekä saatavilla olevien paikkatietoaineistojen yhteydessä tehtyjen tarkastelujen perusteella reitin alueelta on selvitetty

- luonnonsuojelulain mukaan rauhoitetut lajit, eläinten lisääntymisalueet ja muuton aikaiset levähdysalueet sekä uhanalaiset eläin-, kasvi- ja sienilajit ympäristöhallinnon Hertta-rekisteristä
- luonnonsuojelulain tarkoittamat suojeltavat luontotyypit
- metsälain 10. §:n mukaiset erityisen arvokkaat elinympäristöt
- luonnonpuistot, kansallispuistot, Natura 2000 -alueet, soidensuojelualueet, erämaa-alueet, lehtojensuojeluohjelman alueet, vanhojen metsien suojeluohjelman alueet, rantojensuojeluohjelman alueet ja yksityisillä mailla olevat suojelualueet
- vedenottamoalueet, I – III luokan pohjavesialueet sekä lähdealueet
- suurten petolintujen pesät ja reviirialueet
- kulttuurihistorialliset ympäristöt sekä muinaismuisto-, perinnemaisema- ja maisemansuojelualueet
- porojen vasomis- ja talvilaidunalueet
- muuhun ulkoilu- ja virkistyskäyttöön varatut alueet.

Lapin ELY-keskuksen luontoympäristöyksikön ennakkolausunnossa (LAPELY/3826/2025) todetaan, että linjauksella ei sijaitse perustettuja luonnonsuojelualueita, valtioneuvoston hyväksymiä luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvia alueita, luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:n mukaisia tiukasti suojeltuja luontotyypppejä eikä myöskään tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteiden 1 ja 3 koko maassa rauhoitettujen eläin- ja kasvilajien esiintymiä, liitteiden 5 ja 6 esiintymis- tai havaintopaikkoja eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteiden II ja IV eläin- tai kasvilajien havaintopaikkoja. Reittialueella tai sen vaikutusalueella ei ole tiedossa olevia lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettujen, luonnonsuojelulain 73 § nojalla rauhoitettujen suurten petolintujen pesäreviirejä.

Lisäksi ennakkolausunnossa nostetaan esille, että reittiturvallisuuteen liittyen reitinpitäjän vastuu määräytyy kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 5 §: n huolellisuusvelvollisuuden ja 7 §:n turvallisuusasiakirjan laatimisen osalta. Asiakirja laaditaan omaan käyttöön, jota ei ole tarpeen lähettää ko. viranomaiselle, Kemikaali- ja turvallisuusvirasto, TUKES:lle hyväksyttäväksi. Ulkoilureittisuunnitelmaan on hyvä ottaa reitin pitäjän kannalta oleelliset turvallisuustekijät ja niiden huomioon ottamisen keino. Laadittavaan asiakirjaan on syytä ottaa käsiteltäväksi kaikki alueen olemassa olevat reitit.

Lapin Maakuntamuseon lausunnon (ROIDno-2025-4130) mukaan maakuntamuseolla ei ole suunnitelmasta arkeologisen kulttuuriperinnön tai rakennetun kulttuuriympäristön osalta huomautettavaa.

Paliskunnan yhdistyksen (Dnro 325/2025) ja Kuukkaan paliskunnan 3.10.2025 päivätyn lausunnon mukaan porolla on poronhoitoalueella maanomistussuhteista riippumaton vapaa laidunnusoikeus (PHL 848/1990): ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus tai hallintaoikeudesta riippumatta” (PHL 3 §). Ulkoilureitin alueella ja läheisyydessä laiduntaa poroja etenkin syksyisin ja talvisin. Porot voivat kulkea reittiä pitkin joten siellä voi esiintyä porojen jättämiä jälkiä ja jätöksiä. Reitillä liikuttaessa tulee huomioida porot alueella ja pitää koirat kytkettynä ympäri vuoden. Reitin ylläpitäjän tulee toimia niin, että reitillä liikkuvat tietävät olevansa porojen laidunalueella ja samalla alueella liikkuu poroja, joita ei saa pelotella eikä häiritä. Pelottelemisesta poronhoitajalle ja paliskunnalle aiheutunut vahinko ja haitta on korvattava (Poronhoitolaki 848/1990, 42 §). Poronhoitajilla tulee olla oikeus käyttää reittiä liikkuessaan poronhoitotyössä ilman erillisiä lupia, maksuja tai rajoituksia.

Aineistojen tarkastelun ja lausunnon perusteella vaikuttaisi, että suunnittelualueelle ei sijoitu arvoja, joihin reitti oleellisesti vaikuttaisi.

MAANOMISTUS JA OSALLISTAMINEN

Suunniteltu moottorikelkkailureitti kulkee yhteensä 20 kiinteistön kautta. Kiinteistöjen omistajatahot jakautuvat seuraavasti:

- Ranuan kunta: 4 kiinteistöä
- Ranuan Seudun Matkailu Oy: 1 kiinteistö
- Yksityiset maanomistajat: 6 kiinteistöä
- Ranuan seurakunta: 1 kiinteistö
- ELY-keskus (yleisentien ylitykset): 2 kiinteistöä
- Metsähallitus: 1 kiinteistö
- Säätiöt ja yritykset: 5 kiinteistöä

Reitin perustamisesta on sovittu maankäytösopimuksella seurakunnan, säätiöiden, yritysten sekä kuuden yksityisen maanomistajan kanssa. Reittisuunnitelman hyväksymisestä päättää Rovaniemen ympäristölautakunta, joka kuuluttaa asian vireille tulon. Asianosaisilla on oikeus vaatia oikaisua reittisuunnitelmaan, johon ympäristölautakunta antaa vastineen. Mikäli vastine ei tyydytä asianosaista, hän voi hakea muutosta hallinto-oikeudesta. Hallinto-oikeus käsittelee asian valituksena ja tarkistaa, onko päätöksenteossa noudatettu lakia ja asianmukaista menettelyä. Mikäli hallinto-oikeuden ratkaisu ei vielä tyydytä, voidaan asian käsittelyä jatkaa hakemalla valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta, joka tekee asiassa lopullisen ratkaisun. Kun päätös on saanut lainvoiman, reitin pitäjän on haettava vuoden kuluessa reittitoimitusta Maanmittauslaitokselta. Reittitoimituksessa vahvistetaan käyttöoikeus, määritellään reitin lopullinen sijainti ja päätetään maanomistajille maksettavista korvauksista. Lopulta reitti merkitään kiinteistörekisteriin pysyvänä rasitteena.

Tilakohtaisessa kuvauksessa esitetään lyhyt selostus reitin etenemisestä ja sijoittumisesta kiinteistölle sekä maapohjan ominaisuuksista Pohjoismaiseen metsätalousluokitteluun perustuen. Kiinteistökohtaiset kuvaukset on järjestetty Ranua–Simo- ja Ranua–li-moottorikelkkareitiltä Honkivaaran suuntaan.

18	683-402-252-5	Ahmasuo	1091	0,655	Vapo Terra Oy	Jyväskylä	Linjaus kulkee kiinteistörajan tuntumassa kitumaalla. Maankäyttösopimus tehty.
19	683-402-	Metsä-Takala	98	0,059			Linjaus kulkee kiinteistörajan tuntumassa kitumaalla. Maankäyttösopimus tehty.
20	683-402-263-9	KIVIRINNE	323	0,194	Ranuan kunta	Ranua	Linjaus kulkee kiinteistön halki joutumaalla. Maanomistaja hyväksynyt linjauksen.

SUUNNITELMAA KOSKEVAT TYÖKOHTEET

Reittileveys on keskimäärin kuusi (6) metriä, ja toimenpiteet tehdään koko tältä leveydeltä. Puusto poistetaan reittialueelta, ja maapohja tasataan kannoista, kivistä ja epätasaisuuksista siten, että reitin pinta on tasainen ja turvallinen käyttää. Mitä tasaisemmaksi reitin maapohja saadaan, sitä helpompaa on myös reitin kunnossapito ja lumipinnan tamppaus talvikaudella. Rakentamisen yhteydessä huolehditaan, ettei maaston kuivatusolosuhteisiin tai vesitalouteen aiheudu haitallisia muutoksia.

Reitin varrella olevat ojat, purot ja pienet vesistöt ylitetään luiskauksin tai rakentamalla tarvittaessa puusiltoja. Ojat, joissa ei ole talviaikaista virtausta, voidaan luiskata loivapiirteisiksi, jotta vesi pääsee virtaamaan esteettömästi ja kelkkailu pysyy turvallisena. Siltojen ja luiskien mitoitus tehdään maaston muodon ja arvioidun virtaaman perusteella siten, että rakentaminen ei muuta maaston luonnollista vedenjohtokykyä. Puusillat rakennetaan kestopuusta ja ne mitoitetaan koneellisen kunnossapidon ja moottorikelkkaliikenteen kuormitukselle.

Rakentamisen yhteydessä asennetaan kaikki tarvittavat reittimerkit, opasteet ja liikennemerkkit. Reitti merkitään selkeästi punaisilla puisilla rastilaudoilla sekä virallisilla sinisillä moottorikelkkailureittimerkeillä liikennemerkkiasetuksen mukaisesti. Lisäksi asennetaan varoitus- ja ohjemerkkejä erityisesti teiden risteyskohtiin, jyrkkiin mutkiin ja muihin mahdollisesti vaarallisiin maastonkohtiin. Rakennettujen opasteiden tarkoituksena on parantaa turvallisuutta, selkeyttää reitin kulkua ja varmistaa käyttäjien oikea liikkuminen reitillä.

Rakennustöiden valmistuttua reitti tarkastetaan ennen käyttöönottoa. Käyttöönottotarkastuksessa varmistetaan siltojen ja luiskattujen ylitysten turvallisuus, opasteiden näkyvyys sekä reittipohjan ajettavuus ja turvallisuus.

Reitin työkohteet on esitetty alla olevassa taulukossa. Huom! Työkohteet on on järjestetty Ranua–Simo- ja Ranua–Ii-moottorikelkkareitiltä Honkivaaran suuntaan. Työkohteet esitetty kartalla liitteessä 1.

Alku paalu	Loppu paalu	Työlaji
0	1008	Raivaus ja tasaus 6 m leveydeltä
697		Luiska
788		Luiska
803		Luiska
1037	4871	Raivaus ja tasaus 6 m leveydeltä
1093		Luiska
1109		Luiska
1370		Silta
1436		Silta
1453		Luiska
1471		Luiska
1490		Luiska
1511		Luiska
1528		Luiska
1547		Luiska
1565		Luiska
1588		Silta
1624		Luiska
2734		Silta
4891	7129	Raivaus ja tasaus 6 m leveydeltä
5003		Luiska
5054		Luiska
5108		Silta
6637		Silta
6885		Silta
7114		Silta
7124		Silta
8295	10473	Raivaus ja tasaus 6 m leveydeltä
11242	14256	Raivaus ja tasaus 6 m leveydeltä
12815		Silta
13033		Rumpu
13118		Rumpu
13159		Rumpu